

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра економічної та соціальної географії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник декана з навчальної роботи

доц. Володимир ПАСЬКО

«30» серпня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
НАВЧАЛЬНА ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНА ПРАКТИКА

для студентів

галузь знань
спеціальність
освітній рівень
освітня програма
вид дисципліни

10 Природничі науки
106 Географія
Бакалавр
Урбаністика та міське планування
обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2022/2023
Семестр	4
Кількість кредитів ECTS	5
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	дифер. залік

Викладачі: **Дронова Олена Леонідівна**, кандидат географічних наук, доцент,
доцент кафедри економічної та соціальної географії

Матвієнко Володимир Миколайович, кандидат географічних наук,
доцент, доцент кафедри економічної та соціальної географії

Нич Тетяна Василівна, кандидат географічних наук, доцент,
доцент кафедри економічної та соціальної географії

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
підпис ПІБ.

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
підпис ПІБ.

КИЇВ – 2022

Розробник: Мезенцев Костянтин Володимирович, доктор географічних наук,
завідувач кафедри економічної та соціальної географії, професор

ЗАТВЕРДЖЕНО

«12» травня 2022 р.

Завідувач кафедри

дого проф. Костянтин МЕЗЕНЦЕВ

Протокол № 15 від «12» травня 2022 р.

Схвалено науково-методичною комісією географічного факультету

Протокол № 6 від «29» серпня 2022 року

Голова науково-методичної комісії Н.К доц. Наталія КОРОГОДА

«29» серпня 2022 року

ВСТУП

1. Мета дисципліни – закріплення теоретичних знань та набуття практичних вмінь і навичок дослідження та планування міського простору, аналізу передумов і наслідків його трансформації.

2. Попередні вимоги до опанування навчальної дисципліни:

Успішне вивчення навчальних дисциплін «Вступ до урбаністичних студій», «Теорія і практика планування» та «Навчальна практика з польових урбаністичних досліджень».

3. Анотація навчальної дисципліни: Даний освітній компонент покликаний закріпити на практиці набуті теоретичні знання щодо формування планувальної структури міст та просторових трансформацій міського простору. У рамках навчальної професійно-орієнтованої практики студенти здобувають компетентності щодо аналізу та розробки містопланувальної документації, фіксації та оцінки зміни різних типів міського простору. Змістовно практика включає три складових: 1) пошук, аналіз і узагальнення планувальної документації та баз даних щодо суспільно-просторових трансформацій у містах; 2) ознайомлення із планувальною структурою міст, забудовою окремих мікрорайонів у центральній, напівпериферійній та периферійній частинах міст, сучасними процесами трансформації міського середовища; 3) зустрічі з фахівцями центрів/інститутів міст (міського розвитку), органів місцевого самоврядування, міськими громадськими активістами, представниками експертного середовища.

4. Завдання вивчення дисципліни полягає у тому, щоб забезпечити набуття студентами вмінь і навичок професійної діяльності у сфері урбаністики та міського планування. Завдання дисципліни «Навчальна професійно-орієнтована практика» полягають у наданні студентам загальних та фахових компетентностей, передбачених освітньою програмою «Урбаністика та міське планування», зокрема:

- застосовування знань щодо планування міст і трансформації міського простору в практичних ситуаціях (ЗК1, ЗК2);
- проведення досліджень організації та трансформації простору конкретних міст на відповідному рівні з використанням інформаційних і комунікаційних технологій (ЗК5, ЗК6);
- інтегрування результатів польових спостережень у містах з теорією урбаністики та суспільної географії, розпізнавання, реєстрація окремих процесів зміни міського простору та їх синтез (СК6);
- самостійне планування, організація та проведення досліджень статистичних даних, містопланувальної документації та візуальних проявів трансформації міського простору в польових і камеральних умовах, підготовка звіту про отримані результати (СК8, СК9);
- набуття навичок професійної міжособистісної взаємодії в процесі спілкування та дискусій з фахівцями з планування міського простору та управління міським розвитком (ЗК8).

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)	Форми викладання і	Методи оцінювання	Відсоток у підсумкові
--	-----------------------	----------------------	--------------------------

Код	Результат навчання	навчання		й оцінці з дисципліни
1.	Знати:			
1.1	сучасні вимоги та стан розробки містопланувальної документації	<i>настановчі заняття, консультації</i>	<i>усне опитування, перевірка та захист звіту з практики, диференційований залік</i>	5%
1.2	основні підходи та конкретні методики дослідження трансформацій міського простору	<i>настановчі заняття, консультації</i>		5%
1.3	систему управління просторовим розвитком міст та місця в ній агенцій міського розвитку, архітектурно-проектних компаній, громадських активістів та інших акторів	<i>настановчі заняття, консультації</i>		5%
2.	Вміти:			
2.1	здійснювати пошук, аналіз і узагальнення планувальної документації та баз даних щодо суспільно-просторових трансформацій у містах	<i>практичні завдання, групові та індивідуальні консультації</i>	<i>проміжне звітування, перевірка та захист звіту з практики, диференційований залік</i>	до 70%
2.2	реєструвати та аналізувати трансформації міського простору у центральній, напівпериферійній та периферійній частинах міста	<i>практичні завдання, групові та індивідуальні консультації</i>		
2.3	пояснювати результати польових спостережень у містах на основі теорій урбаністики та суспільної географії	<i>практичні завдання, групові та індивідуальні консультації</i>		
2.4	самостійно планувати, організовувати та проводити дослідження статистичних даних, містопланувальної документації та візуальних проявів трансформації міського простору в польових і камеральних умовах, готувати і захищати звіт про отримані результати	<i>практичні завдання, групові та індивідуальні консультації</i>		
2.5	визначати проблемні теми та формулювати питання для фахової дискусії з фахівцями з планування міського простору та управління міським розвитком	<i>практичні завдання, групові та індивідуальні консультації</i>		
3.	Комунікація:			
3.1	бути здатним до міжособистісної комунікації в процесі спілкування та дискусій з фахівцями з планування міського простору та управління міським розвитком	<i>практичні завдання, дискусії</i>	<i>захист звіту з практики, диференційований залік</i>	до 10%
4.	Автономність та відповідальність:			
4.1	демонструвати розуміння особистої відповідальності за професійні та/або управлінські рішення, що обґрун-	<i>практичні завдання, дискусії</i>	<i>проміжне звітування, перевірка та</i>	до 5%

	товуються в процесі підготовки звіту з практики		захист звіту з практики	
--	---	--	-------------------------	--

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни	1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	3.1	4.1
	Програмні результати навчання									
Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії географії, а також світоглядних наук (P01)	+	+	+		+	+		+	+	+
Пояснювати особливості організації географічного простору (P03)	+		+	+		+				
Збирати, обробляти та аналізувати інформацію в області географічних наук (P05)		+		+	+		+			
Знати цілі сталого розвитку та можливості своєї професійної сфери для їх досягнення, в тому числі в Україні (P10)			+			+		+		+

7. Схема формування оцінки:

Рівень досягнення всіх запланованих результатів навчання визначається за результатами усного опитування, перевірки індивідуальних і групових практичних завдань та проміжного звітування, перевірки та захисту звіту з практики.

Питома вага результатів навчання у підсумковій оцінці за умови її опанування на належному рівні така:

- результати навчання – **1.1-1.3 (знання)** – до 15%;
- результати навчання – **2.1-2.5 (вміння)** – до 70%;
- результати навчання – **3.1 (комунікація)** – до 10%.
- результати навчання – **4.1 (автономність та відповідальність)** – до 5%.

7.1. Форми оцінювання студентів.

Заняття проводяться у вигляді настановчих занять, виконання індивідуальних та групових практичних завдань, індивідуальних та групових консультацій. Упродовж вивчення навчальної дисципліни здійснюється систематичне щотижневе проміжне звітування. Завершується дисципліна підготовкою письмового звіту та усним захистом навчальної професійно-орієнтованої практики у формі *диференційованого заліку*. У звіті мають бути відомості про виконання студентом усіх розділів програми практики. Оформлюється звіт згідно вимог, які керівник практики повідомляє на початку практики під час настановчих занять.

Організація оцінювання: Робота оцінюється в процесі та за результатами виконання завдань практики, відповідно до графіку її проведення. Результати навчання за умови опанування на належному рівні оцінюються таким чином:

1. Усне опитування – від 5 до 10 балів.
2. Перевірка виконання індивідуальних та групових практичних завдань, проміжне звітування – від 5 до 20 балів.
3. Перевірка письмового звіту – від 11 до 40 балів.
4. Усний захист звіту з практики – від 15 до 30 балів.

Підсумкове оцінювання проводиться у формі диференційованого заліку, на якому студенти захищають письмові звіти.

Загалом, формування оцінки спирається на «Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка», введеного в дію наказом № 716-32 від 31 серпня 2018 року.

7.2. Шкала відповідності:

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. ПЛАН-ГРАФІК ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНОЇ ПРАКТИКИ

№ етапу	Зміст діяльності	Кількість годин
1	<i>Камеральний етап:</i> пошук, аналіз та узагальнення планувальної документації та баз даних щодо просторових трансформацій у містах	30
2	<i>Полевий етап:</i> ознайомлення із планувальною структурою визначених міст, забудовою окремих мікрорайонів у центральній, напівпериферійній та периферійній частинах, сучасними процесами трансформації міського середовища; виконання індивідуальних та групових завдань; зустрічі з фахівцями центрів/ інститутів міст (міського розвитку), органів місцевого самоврядування, міськими громадськими активістами, представниками експертного середовища	90
3	<i>Камеральний етап:</i> аналіз та узагальнення отриманої інформації, виконання індивідуальних завдань, підготовка звіту про навчальну оглядову професійно-орієнтовану практику	30
Всього		150 год

1. Після завершення терміну проходження навчальної практики студенти готують письмовий звіт та не пізніше ніж протягом двох тижнів здають його на перевірку керівнику(ам) практики. Звіт має містити відомості про результати виконання студентом усіх індивідуальних та групових завдань практики. Звіт оформлюється відповідно до вимог, які повідомляє керівник практики під час настановних занять.

2. Студенти захищають звіт у вигляді усної доповіді та відповідей на питання керівника(ів). За потреби захист звіту може відбуватися у присутності завідувача кафедри, інших представників навчально-педагогічного персоналу кафедри.

3. Студенту, який не виконав програму навчальної оглядової професійно-орієнтованої практики з поважних причин, може бути надано право повторного проходження.

4. Підсумки проведення навчальної практики обговорюються на засіданні кафедри та повідомляються на засіданні Вченої ради факультету.

ОРІЄНТОВНА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Місто	Загальноміські завдання	Внутріміські кейси
Вінниця	<ul style="list-style-type: none"> – ознайомлення із планувальною структурою та сучасними трансформаціями у центральній частині міста та в субурбії; – зустрічі з фахівцями КП Вінницької міської ради «Інститут розвитку міст», «Агенція просторового розвитку», міськими громадськими активістами 	<p>виконання індивідуальних завдань у:</p> <ul style="list-style-type: none"> – центральній частині міста (мікрорайон Завалля) – приміській зоні (с. Агрномічне)
Хмельницький	<ul style="list-style-type: none"> – ознайомлення із планувальною структурою та сучасними трансформаціями у периферійній частині міста – зустрічі з фахівцями КУ Хмельницької міської ради «Агенція розвитку Хмельницького» та представниками архітектурно-проектних компаній 	<p>виконання групових завдань у:</p> <ul style="list-style-type: none"> – периферійній частині міста (мікрорайон Південний-Захід)
Тернопіль	<ul style="list-style-type: none"> – ознайомлення із планувальною структурою та сучасними трансформаціями у центральній та периферійній частинах міста; – зустрічі з фахівцями Тернопільського центру розвитку місцевого самоврядування, представниками експертного середовища 	<p>виконання групових завдань у:</p> <ul style="list-style-type: none"> – периферійному житлово-індустріальному районі міста (мікрорайон Новий Світ) – туристично-рекреаційній зоні міста (Парк Тараса Шевченка)
Львів	<ul style="list-style-type: none"> – ознайомлення із планувальною структурою та сучасними трансформаціями у напівпериферійній та периферійній частинах міста; – зустрічі з фахівцями КУ Львівської міської ради «Інститут міста», Центру міської історії, іншими представниками експертного середовища 	<p>виконання індивідуальних завдань у:</p> <ul style="list-style-type: none"> – периферійному районі масової житлової забудови (мікрорайон Сихів) – напівпериферійному районі, колишньому передмісті (мікрорайон Личаків)

СТРУКТУРА ЗВІТУ

про навчальну оглядову професійно-орієнтовану практику

1. Аналіз планувальної структури міста (1-2 сторінки), що включає аналіз особливостей планувальної структури міста, генерального плану, стратегії розвитку, функціонального зонування, детальних планів забудови та інших містопланувальних документів, а також ілюстративні матеріали – 1-2 схеми планувальної структури міста.
2. Аналіз фаховий дискусій щодо просторового розвитку міста (1-2 сторінки), що включає стисло характеристику інституцій, які представляли експерти, головних ідей, підходів, практичних заходів щодо розвитку міста та облаштування міського простору, висловлених під час зустрічей з фахівцями.
3. Узагальнена характеристика кейсів у місті (3-4 сторінки), що включає загальну характеристику визначених кейсів (мікрорайонів) з точки зору історії забудови, розміщення певних об'єктів та сучасних процесів трансформації міського простору, головні результати виконання індивідуальних та групових завдань, а також ілюстративні матеріали – до 10 фото, що відображають сучасний стан та трансформації міського простору в обраних кейсах.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Мезенцев К., Олійник Я., Мезенцева Н. (ред.). *Урбаністична Україна: в епіцентрі просторових змін*: монографія. Київ: Видавництво «Фенікс». 2017. 438 с.
2. Мезенцев К. (ред.) *Методи суспільно-географічних досліджень*: навчально-методичне видання. Київ: Видавництво «Фенікс». 2021. 100 с.
3. Дронова О.Л. *Геоурбаністика*: навчальний посібник. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2014. 419 с.

Додаткова:

4. Gnatiuk O., Mezentsev K., Provotar N. From agricultural station to luxury village? Changing and ambiguous everyday practices in the suburb of Vinnytsia, Ukraine. *Moravian Geographical Reports*, 2021, Vol. 29(3). pp. 202-216.
5. Gnatiuk O., Melnychuk A. Ideologic storms in the still waters: Postrevolutionary life of urban spaces in Vinnytsia, Ukraine. *Spatial Conflicts and Divisions in Post-Socialist Cities*. Springer, 2020. pp. 171-188.
6. Гнатюк О., Мельничук А. Ідентичність визначних локацій міста Вінниці. Вісник Херсонського державного університету. Серія Географічні науки, 2019, Вип. 11. С. 16-24.
7. Мезенцев К.В. Львів як соціальний феномен. Місто нового століття. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Географія*, 2015, Вип. 1(63). С. 94-96.
8. Мезенцев К.В., Сайчук В.С. Структура населення Хмельницької області як чинник функціонування та розвитку регіонального ринку праці. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Географія*, 2010, Вип.20. С. 198-206.

9. Назарук М.М. *Львів у ХХ столітті: Соціально-екологічний аналіз*. Львів: Українська академія друкарства, Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2008. 348 с.
10. Назарук М.М. *Львів на початку ХХІ століття*. Львів: Видавництво Старого Лева, 2015. 239 с.
11. Нич Т., Трусій О. Освітній чинник стратегії місцевого розвитку (на прикладі мережі опорних закладів освіти). *Географія та туризм*, 2020, Вип. 58. С. 43-52.
12. Рудакевич І. Картографічне моделювання транспортних потоків у місті Тернопіль. *Наукові записки Тернопільського національного університету імені Володимира Гнатюка*. Серія: географія, 2018, №1. С. 71-80.
13. Рудакевич І. Сучасні тенденції розвитку туристичної інфраструктури міста Тернополя. *Наукові записки Тернопільського національного університету імені Володимира Гнатюка*. Серія: географія, 2014, №1. С. 162-167.
14. Матвієнко В.М., Матвієнко Н.М., Хилевич Н.М. Чинники розвитку і розміщення рекреаційного комплексу Подільського району. *Географія та туризм*, 2011, Вип. 16. С. 128-136.
15. Мезенцев К.В., Провотар Н.І., Пальчук М.В. Публічні простори через призму партисипативного міського планування – приклад Києва. *Український географічний журнал*, 2020 (2), С. 30-37.
16. Dronova O., Brunn S. D. How neoliberal globalization processes are transforming Kyiv's nodal areas. *Urbani izziv*. – 2018. – Vol. 29(2). – P. 96-110.
17. Dronova O., Maruniak E. Changing the symbolic language of the urban landscape: Post-socialist transformation in Kyiv. *Handbook of the Changing World Language Map*. 2019. P. 2941-2972.
18. Maslov A., Spasiv N., Bezzubko B, Lazebnyk I., Nych T. Spatial Optimization of Regional Social Infrastructure Facilities. *International Journal of Innovative Technology and Exploring Engineering*, 2019, Vol.9(1), P. 3929-3932.